

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
Շրջակա միջավայրի նախարար
Հակոբ Սիմիդյան

«10» 06 2024թ.

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱԿԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ № 071 - 24

Նախաձեռնող՝

«ՄԱՆՈՒՇԱԿ 2000» ՍՊԸ

ք. Երևան, Արգիշտի փողոց 7/13, բնակարան 18

Գործունեությունը՝

Արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի
կառուցում

Արագածոտնի մարզ, Թալին համայնք, Թալին բնակավայր

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵՋՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ № 071 - 24

«10» հունիսի 2024թ.

«Մանուշակ 2000» ՍՊԸ-ի կողմից արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտ

Նախաձեռնող՝	«Մանուշակ 2000» ՍՊԸ
Փաստաթղթի տեսակը՝	Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտ
Գործունեությունը՝	«Բ» կատեգորիա
Գտնվելու վայրը՝	Արագածոտնի մարզ, Թալին բնակավայր, Գայի փողոց 85/1

Ներածական մաս. «Մանուշակ 2000» ՍՊԸ-ն նախատեսում է Արագածոտնի մարզի Թալին համայնքի Թալին բնակավայրի Գայի փողոց 85/1 հասցում կառուցել արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայան: «Փաուեր Էներջի» ՍՊԸ-ն հանդիսանում է արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցման պատվիրատուն, որի հիման վրա «Մանուշակ 2000» ՍՊԸ-ն նախաձեռնել է արևակայանի կառուցման աշխատանքները:

Համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» օրենքի 12-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 1-րդ կետի «գ» ենթակետի՝ նախատեսվող գործունեությունը հանդիսանում է «Բ» կատեգորիայի գործունեության տեսակ և ենթակա է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության: Նախատեսվող գործունեության նախագծային աշխատանքների համար հիմք են հանդիսացել պատվիրատուի հայտը, անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման վկայականը՝ N21042023-02-0015 /ծածկագիրը՝ 02-003-0224-0640/, Թալին համայնքի ղեկավարի կողմից տրված նախագծման թույլտվությունը՝ N 09, տրված՝ 26.02.2024թ.:

Հողամասերի նպատակային նշանակությունը՝ էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների, գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ էներգետիկայի, գրանցված իրավունքի տեսակը՝ վարձակալություն: Ընդհանուր մակերեսը կազմում է 6. 74827 հա:

Նկարագրական մաս. «ՄԱՆՈՒՇԱԿ 2000» ՍՊԸ-ի կողմից նախատեսվող գործունեության նպատակը ֆոտովոլտային արտադրական կայանի կառուցումն է՝ էլեկտրաէներգիայի արտադրության համար: Արևակայանը արևի լույսի վերածումն է էլեկտրաէներգիայի՝ ուղղակիորեն օգտագործելով կա՛մ ֆոտովոլտաիկա (PV), կա՛մ անուղղակիորեն օգտագործելով կենտրոնացված արեգակնային էներգիա (CSP): Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 2023թ. մայիսի 17-ի, №156-Ա որոշման համաձայն՝ «ՄԱՆՈՒՇԱԿ 2000» ՍՊԸ-ին տրամադրվել է ԼԷ №0732 էլեկտրաէներգիայի արտադրության լիցենզիա՝ մինչև 2045թ. մայիսի 18-ը գործունեության ժամկետով: Արևակայանի առավելագույն հզորությունն, կազմում է 5 ՄՎտ: Արևային կայանի տեղաբաշխման վայրն ընտրված է տեղական ինքնակառավարման մարմինների և հողատարածքի վարձակալի որոշմամբ՝ հաշվի առնելով տվյալ տարածքում արևային ճառագայթման տվյալները, ընկերության զարգացման պլանները, տեղանքում առկա ենթակառուցվածքները: Նախնական ուսումնասիրությունների և գրականական տվյալների

նույնականացման արդյունքում բուն նախատեսվող գործունեության իրականացման տարածքում ՀՀ Կարմիր գրքերում գրանցված բույսեր և կենդանիներ չեն հայտնաբերվել: Բացակայում է ծառաթփային բուսականությունը, տեղ-տեղ առկա է խոտածածկ՝ փշաբույսերի տեսքով: Մալուխագծերն անցնելու են գոյություն ունեցող ճանապարհի երկայնքով, հնարավորինս քիչ վնաս հասցնելով խոտածածկ տարածքներին: Տեղամասում ստորերկրյա ջրերը 10 մետր խորության վրա են գտնվում: Ֆիզիկաերկրաբանական վտանգավոր երևույթները՝ կարստ, սողանք, քարաթափություն, փլուզում և այլն, բացակայում են հայցվող տարածքում: Գործունեության ենթակա տարածքում հողաշերտը տարբեր ապարների խճաքարա-մանրախճախին նստվածքներ են, հողաբուսաշերտը բացակայում է: Ինժեներաերկրաբանական պայմանները բարենպաստ են շինարարական աշխատանքներ իրականացնելու համար:

Նախագծով նախատեսվում է կառուցել 4.913 ՄՎտ հզորության արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայան և 35/0.8 կՎ լարման տրանսֆորմատորային ենթակայան: Ենթակայանը միանալու է 35 կՎ օդային գծին: Ֆոտովոլտային վահանակների զբաղեցրած մակերեսը կազմելու է 2.7 հա: Ֆոտովոլտային կայանի գեներատորային մասը նախատեսվում է կառուցել 8398 բազմաբյուրեղային ֆոտովոլտային վահանակներով՝ յուրաքանչյուրը 585 Վտ առավելագույն հզորությամբ: Արևային էլեկտրակայանը տեղադրվելու է ցինկով գալվանապատված մետաղական կոնստրուկցիաներով՝ բետոնե հիմքերով ամրացված հողի վրա: Փոխակերպիչները և ֆոտովոլտային վահանակները տեղադրվելու են կոնստրուկցիայով՝ հորիզոնի նկատմամբ 30° թեքվածությամբ: Ֆոտովոլտային վահանակների կոնստրուկցիաները նախատեսված են մինչև 35 մ/վ քամու արագության համար (տարածքում քամու առավելագույն արագությունն ըստ շինարարական կլիմայաբանության նորմերի 24մ/վ է, (ՀՀ ՇՆ II-7.01-2011): Ենթակայանի կառուցման համար նախատեսվում է տեղադրել 6600 ԿՎԱ հզորության, 35/0,8 կՎ լարման տրանսֆորմատորային լրակազմ JUPITER-6000K-H1 տիպի սարքավորումներ: Համաձայն «ՀԷՏ» ՓԲԸ-ի կողմից տրված տեխնիկական պայմանի՝ նոր կառուցվող ենթակայանը նախատեսվում է միացնել «Չանգակ» 35 կՎ օդային գծի N 1 հենարանին: Նախագծվող 35 կՎ մալուխային գծի երկարությունը 1970 մետր է, որից 4 մետր անցկացվելու է «ՄԱՆՈՒՇԱԿ-1» ենթակայանում՝ կոնստրուկցիայով, 1958 մետր՝ խրամուղով, 8 մետր՝ հենարանի երկայնքով: 35 կՎ մալուխագիծը հատում է Մ9 միջպետական նշանակության ավտոմայրուղին՝ 10մ խողովակում, շարունակվելով մոնտաժվել գրունտային հատվածով մինչև Թալին 110/35/10 ենթակայանի «Չանգակ» 35 կՎ ՕԳ-ի N1 երկշղթա հենարանին միանալը: Տարածքում կառուցվելու է 7 մ² մակերեսով շինություն՝ օպերատորական հատված, կառավարման և վերահսակաման համար: Այդ նպատակով տեղադրվելու են հեռուստացույց, մոնիտոր՝ անվտանգության համակարգերի արդյունքներին հետևելու համար: Տարածքում նախատեսվում է կառուցել նաև պահեստային շինություն՝ 10 մ² չափերի մետաղական վագոն-տնակ՝ խոտանված մասերի և գործածությունից դուրս եկած վահանակների ժամանակավոր պահման համար: Կայանի տարածքում տեղադրվելու են հրդեհաշիջման վահանակներ և կրակմարիչներ, հակահրդեհային, ծխի և ջերմաստիճանի տվիչներ, 12 տեսախցիկ՝ գիշերային տեսանելիության հնարավորությամբ: Արևակայանի տարածքն ամբողջությամբ ցանկապատվելու է 2 մետր բարձրության, 60x40x1.2 մմ չափեր ունեցող մետաղական ցանկապատով: Տարածքի մուտքը լինելու է հյուսիսային կողմից: Ենթակայանի տարածքը ցանկապատվելու է 3 մետր բարձրության ցինկապատ մետաղալարով՝ 50x50x2.5 մմ չափերով՝ բետոնյա հիմքերով:

Հենայունների հիմքերի ամրացման և ենթակայանի կառուցման համար օգտագործվելու է բետոնանյութ, որը բերվելու է պատրաստի վիճակում՝ մասնագիտական կազմակերպություններից՝ պայմանագրային հիմունքներով: Բետոնն օգտագործվելու է

հիմնականում արևակայանում մետաղական կոնստրուկցիայի հիմքերի բետոնացման աշխատանքների, հենասյուների, ցանկապատի, լուսավորության վահանակների տեղադրման, պահակակետի, ենթակայանի կառուցման ժամանակ:

Նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում կատարվելու են հողային աշխատանքներ, որոնք ներառում են արևային վահանակները կրող կոնստրուկցիաների հիմքերի, մալուխագծերի խրամուղիների փորում, հողատարածքի ցանկապատում, ենթակայանում տրանսֆորմատորի տեղադրում և յուղընդունիչ հորի կառուցում: Գործունեության իրականացման արդյունքում հանվելու է 1380 մ³ հողային զանգված, որից 765 մ³ հողային գրունտն օգտագործվելու է հետլիցքի և հարթեցման համար, իսկ 615 մ³ հողային զանգվածը տեղափոխվելու է Թալինի համայանքապետարանի կողմից հակացված աղբավայր:

Կայանի շինանարության և շահագործման փուլերում աշխատողների համար խմելու ջուրը բերվելու է շշերով՝ ըստ պահանջի: Աշխատողներն օգտվելու են տարածքում տեղադրվող՝ շարժական բիոզուգարանից, որի սպասարկմամբ զբաղվելու է լիցենզավորված կազմակերպությունը: Ջրցանի և տեխնիկական նպատակով օգտագործվելու է տեխնիկական ջուր, որը տարածք է բերվելու ջրցան մեքենաներով՝ պայմանագրային հիմունքներով: Տեխնիկական ջրի պայմանագիրը կկնքվի շինարարական աշխատանքների սկսվելու պահից:

Արևակայանի և տրանսֆորմատորային ենթակայանի շինարարության և շահագործման ընթացքում՝ հնարավոր վթարների կամ ենթակայանի վերանորոգման ժամանակ կառաջանան վտանգավոր թափոններ՝ շինարարական և կենցաղային աղբ, օգտագործվող նյութերի մնացորդներ, յուղոտված լաթեր, տրանսֆորմատորային յուղեր, յուղերով աղտոտված ավազ: Նշված վտանգավոր թափոնները տեղափոխվելու են լիցենզավորված ընկերություններ կողմից: Թափոնների ճիշտ կառավարման և վերջիններիս ազդեցությունները շրջակա միջավայրի վրա նվազագույնի հասցնելու նպատակով նախատեսվում են բնապահպանական միջոցառումներ:

Շրջակա միջավայրի պահպանման և վերջինիս բաղադրիչների վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները մեղմելու նպատակով նախատեսվում են բնապահպանական մի շարք միջոցառումներ, որոնք կապված են լինելու արևային կայանի և ենթակայանի կառուցման ընթացքում օդային ավազան արտանետումների, հողային և ջրային ռեսուրսների աղտոտման, ինչպես նաև տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների աշխատելու ընթացքում հողային և ջրային ռեսուրսների մեջ վտանգավոր նյութերի՝ յուղերի հնարավոր ներթափանցման, թափոնների կառավարման, օդային գծի անցկացման տարածքի կենսաբազմազանության պահպանման հետ, իսկ շահագործման փուլում՝ կայանի անվտանգ շահագործման հետ:

Արտակարգ իրավիճակների և անվտանգությունն ապահովելու նպատակով տարածքն ապահովված է լինելու հակահրդեհային վահանակներով, օդափոխության և հակահրդեհային համակարգերով, տեսահսկման այլ ազդանշանային սարքերով: Արտակարգ իրավիճակների և անվտանգության ռիսկերը նվազեցնելու նպատակով նախատեսվում են բնապահպանական միջոցառումներ՝ շինարարության, շահագործման և փակման փուլերի համար: Գործունեության իրականացման ընթացքում մարդու առողջության և անվտանգության պահպանման, աշխատանքի ճիշտ կազմակերպման համար նախատեսվում է պահպանել ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվող աշխատանքային անվտանգության 73 նորմերը, ՀՀ Առողջապահության նախարարության 2012թ. սեպտեմբերի 19-ի «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարական կենցաղային սենքերի» N 2.2..8-003-12 սանտարական կանոնները և նորմերը հաստատվելու մասին թիվ 15-Ն հրամանի պահանջները, շինհիրապարակն ապահովել առաջին բուժօգնության համար անհրաժեշտ դեղարկղիկով, աշխատողների համար հատկացնել

ընդհանուր ծառայությունների տարածք՝ հանգստի և անձնական հիգիենայի կարիքները հոգալու համար(տնակ), շինհրապարակում և հարակից տարածքում տեղադրել հնարավոր վտանգների մասին նախազգուշացնող նշաններ, հեղուկ նյութերը տեղափոխել շինարարական հարթակ օգտագործումից առաջ և պահել հատուկ տակդիրների վրա՝ հնարավոր արտահոսքերը բացառելու համար, ապահովել շինարարական նյութերի, վառելիքի, նավթամթերքի պահեստավորման և բեռնաթափման կանոնների համապատասխանությունը գործող օրենսդրության պահանջներին, մալուխային գծերի տեղադրումը կատարել, բացառելով մալուխային գծերի հավաքակցման և շահագործման գործընթացում վտանգավոր մեխանիկական լարումների և վնասվածքների առաջացումը և աշխատողներին ապահովել համապատասխան բանվորական հագուստով: Շահագործման փուլում արևակայանի, ենթակայանի պլանային վերանորոգման և վերակառուցման աշխատանքները պետք է կատարել ՏԿ-ի պահանջներին համապատասխան:

Ներկայացվել է բնապահպանական կառավարման պլան, որը պարունակում է բոլոր փուլերում՝ շինանարություն, շահագործում և փակում, հնարավոր բացասական ազդեցությունները կանխելու և մեղմացնելու միջոցառումներն, ինչպես նաև մոնիթորինգի իրականացում՝ ստուգելու շինարարական աշխատանքների իրականացման ընթացքի համապատասխանությունը նախատեսվող մեղմացնող միջոցառումներին:

Շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունների մեղմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումների ճիշտ կիրառման արդյունքում գործունեության իրականացման հետևանքները շրջակա միջավայրի վրա կլինեն նվազագույնը:

Պարճառաքանական մաս. «Մանուշակ 2000» ՍՊԸ-ի կողմից նախատեսվող արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցումը էներգետիկ համակարգի կայունությանը նպաստող ծրագիր է, ինչպես նաև այլընտրանքային էներգետիկայի ոլորտում ներդրում, որը դրական ազդեցություն կունենա երկրում տնտեսական, բնապահպանական, էներգետիկ և ռազմավարական ուղղությունների զարգացման վրա: Կառուցապատման ավարտից հետո կատարվելու է տարածքի բարեկարգում, թափոնների հեռացում, խախտված տարածքների նախկին տեսքի բերում, օգտագործված ճանապարհների հարթեցում:

Շինարարության կազմակերպման և իրագործման աշխատանքների ժամանակ նախատեսվում է՝

- շինարարական աշխատանքների /փոշեգոյացնող աշխատանքներ/ ընթացքում իրականացնել պարբերական ջրցան,
- շինարարական նյութերի (հատկապես սորուն շինարարական նյութերի դեպքում, ինչպիսիք են՝ ավազը, խիճը, հողը և այլն) տեղափոխումն իրականացել փակ ծածկով մեքենաներով,
- սորուն նյութերի պահեստները ծածկել համապատասխան բարձրությամբ թաղանթով, ինչը կանխարգելում է փոշու տարածումը,
- աշխատանքների ավարտից հետո մաքրել բոլոր տարածքները և առաջացած աղբը տեղափոխել համայնքի կողմից հատկացված վայր,
- շինարարական աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպել ցերեկային ժամերին,
- շինարարական աշխատանքներում ներգրավել ժամանակակից՝ աղմուկի առաջացման ցածր ցուցանիշներ ունեցող տեխնիկական միջոցներ՝ զինված խլացուցիչներով:

Եզրափակիչ մաս. Համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» օրենքի և ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով՝ «Մանուշակ 2000» ՍՊԸ-ի կողմից նախատեսված արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցման հանրային ծանուցումը և քննարկումներն իրականացվել են Թալին համայնքում: Նախնական գնահատման և փորձաքննության փուլերում, ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, Թալին համայնքի շրջանի ղեկավարի նստավայրում անցկացված հանրային քննարկումներում գործունեության իրականացումը մասնակիցների կողմից արժանացել է հավանության: Հայտի վերաբերյալ փորձաքննական գործընթացում ստացվել են կարծիքներ՝ առողջապահության, ներքին գործերի, կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություններից, քաղաքաշինության կոմիտեից, կադաստրի կոմիտեից, ինչպես նաև շրջակա միջավայրի նախարարության ստորաբաժանումներից: Ստացված դիտողությունները և առաջարկությունները հաշվի են առնվել հայտի լրամշակումներում: Ամփոփելով հայտի բնապահպանական և սոցիալական ազդեցությունների վերլուծությունները՝ կարելի է եզրահանգել, որ նախատեսվող գործունեության իրականացման արդյունքում շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները, որոնք առնչվում են շինարարական աշխատանքների, շահագործման և փակաման փուլերում հնարավոր վտանգավոր թափոնների առաջացման հետ, կարող են բացառվել կամ մեղմվել գործունեության ընթացքում բնապահպանական միջոցառումների արդյունավետ իրականացմամբ:

Պարտադիր կատարման ենթակա պահանջներ

1. Արևային կայանի նախագծման և շահագործման փուլերում անհաժեշտ է ապահովել 2021 թ. սեպտեմբերի 30-ին նախկին սեփականատեր «ԴԻՉԱՓԱՅՏ» ՍՊԸ-ի և ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարության միջև ստորագրված N 01 պահպանական պարտավորագրի բոլոր պարտավորություններ և պայմանները:
2. Շինարարական աշխատանքների ընթացքում, համաձայն ՀՀ կառավարության 2002 թվականի ապրիլի 20-ի N 438 որոշման 43-րդ կետի՝ որևէ հնագիտական շերտի կամ հուշարձանի հայտնաբերման դեպքում, շինարարական աշխատանքներն անմիջապես դադարեցնել և տեղեկացնել համապատասխան պետական մարմին:
3. Նախքան Մ-9 միջպետական նշանակության ավտոմայրուղով մալուխագծի անցկացումը ձեռք բերել ճանապարհները տնօրինող կազմակերպության համաձայնությունը:
4. Մալուխագծերի անցկացման տարածքները և հատակագծերը անհրաժեշտ է համաձայնեցնել Թալինի համայնքապետարան հետ՝ անվտանգության նկատառումներից ելնելով:
5. Կառուցապատման աշխատանքների ընթացքում պահպանել «Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» օրենքի 11 հոդվածով սահմանված պահանջները:
6. Խախտված հողային զանգվածը հնարավորինս արագ վերականգնել՝ տարածքում կենդանական աշխարհի տեղաշարժը չխաթարելու համար, իրականացնել մալուխագծերի կառուցման ավարտից հետո՝ հողերի վերականգնում:
7. Հնարավոր վթարների դեպքում վտանգավոր թափոնները՝ յուղընդունիչում հավաքված յուղը, յուղոտված լաթերը և յուղային նյութեր պարունակող այլ

մասեր, հեռացնել գործունեության տարածքից և բացառել կայուն օրգանական աղտոտիչներով շրջակա միջավայրի աղտոտումը և տարածումը:

8. Շինարարական աշխատանքների ընթացքում առաջացող թափոնների հեռացումն ու տեղադրումն անհրաժեշտ է իրականացնել ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով՝ Թալինի համայնքապետարանի հետ համաձայնեցված:
9. Շինարարության ընթացքում պահպանել բնապահպանական կառավարման և մոնիթորինգի /մշտադիտարկումներ/ կառավարման պլաններում նախատեսված միջոցառումների իրականացումը և ժամանակացույցերը:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Մանուշակ 2000» ՍՊԸ-ի կողմից ներկայացված Արագածոտնի մարզի Թալին համայնքի Թալին բնակավայրի Գայի փողոց 85/1 հասցում արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտին տրվում է դրական փորձաքննական եզրակացություն՝ վերը նշված փորձաքննական պահանջների պարտադիր կատարման պայմանով:

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի տնօրեն

Խաչիկ Մարտիրոսյան

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի տնօրենի տեղակալ

Հերիքնազ Մկրտչյան

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի առաջին կարգի մասնագետ

Սուսաննա Անտոնյան